

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Biblia aurea cum suis histo||riis necnon exemplis || veteris
atq[ue] noui || instrumenti**

Antonius <de Rampegollis>

Arge[n]toraci, 1509

VD16 A 2968

De Matrimonio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30649

De matrimonio. LXX

obsessi in turri a iuda/maledi-
cebant ei. ij. Bacha. x. Non
fuit timēda/ sed desideranda
maledictio illa quā pharisei
illuminato a dño dederūt: cū
maledicētes ei dixerunt: Tu
discipulus eius sis. q̄ maledi-
ctio dei descēdat sup nos/ et
maneat semp. Joā. ix. Ma-
ledicētes alijs sine causa/ ma-
ledictionibz et alijs penis gra-
uibz punient. Ideo dicebat
Jacob benedicendo filium:
Qui maledixerit tibi/ sit ille
maledictus. Gen. xxvij. So-
liath q̄ maledixit dauid i dñs
suis/ in primo bello est occi-
sus ab eo. i. Re. xvij. Siche-
mite maledicētes ab imelech
sunt ab eo silr iterfecti. Iud.
ix. Semei qui maledixit da-
uid fugientē ab absalone. ij.
Reg. xvi. a salomone est occi-
sus. iij. Reg. ij.

De matrimonio.

Cap. lxxvij.

Matrimonio iuncti debent
Juris habere equalitatē.
Vir iubere ad bonitatem.
Unius cauere pluralitatem.
Ritus fouere idempnitatem.
Proliis tenere causalitatem.
His honoz vere dat digni-
tatem.
Scire fugere carnalitatem.

in Matrimonio

iuncti vir et mulier/ de-
bent inter se habere equalita-
tē. Debet em̄ vxor viro esse
sociā: nō dñā/ nec ancilla. Ad
q̄ designandū/ dñs forma-
uit Euā de costa viri: q̄ est in
medio: nō de capite nec de pe-
de. Gen. ij. Quilibet tñ cōiur-
gū/ licet eōles sint/ debz alte-
ri reuereri et obedire. nā sara
obediebat abrae/ vocās eum
dñm: et ipse p̄descēdebat sare
in om̄ibz quibz eū rogauerat.
Gen. xij. xvij. et. xxi. Propt̄
hāc cām. s. eq̄litate/ ad matri-
moniū requirit̄ p̄sensus vtri-
usqz partis. Iō dixerūt parē-
tes Rebecca: Queram⁹ volū-
tate puelle. Ge. xxij. Et no-
ta: q̄ ista eq̄litas non est in sa-
piētia animi/ vel corpis pul-
chritudine/ s; i eq̄tione volū-
tatū ad bonū. Iō aliqui expe-
dit/ vt vir stultus ducat vxorē
sapiēte: qz p̄ eā dirigat̄ et
saluat̄: vt patet in Abal stul-
to et Abigail sapiēte. i. Reg.
xxv. Parētes ipsi⁹ sare ma-
rimoniale regulā sibi dātes
docuerūt eā diligere maritū
qz dilectio cois actus est: nō
dixerūt/ timere: qd̄ est serui-
le. Tob. x. Quantū ad actū
cōiugalē iudicat̄ Ap̄l's eq̄les

Q

De matrimonio.

virū z vxorē/dicēs: Mulier
nō hz ptātem sui corpis/ sed
vir: sūl r z vir nō habet pote-
statem sui corpis/ sed vxor. i.
Coz. vii. Matrimonio iun-
cti licet in multis debeant es-
se eq̄les: in agēdis tñ z in psu-
lendis vir debet esse caput/ et
mulier virū sequi. Hoc autē
volēs oñdere de? fecit viruz
prius: z postea mulierē de vi-
ro formauit. Gen. ij. Ob hāc
causam mariti debēt vxores
tanq̄s caput mēbra diligere:
sed secreta q̄ ad eū ptinēt que
nec alijs vult pādere/ hec vxo-
ri caueat reuelare: eo q̄ mulie-
res nō sunt bone secretarie.
Nā qz sanzon reuelauit secre-
ta vxori/ q̄ parētibz noluit re-
uelare: ipsa in dānū sui alijs
reuelauit. Iudi. xiiij. Sicut
caput p̄ualet oibz mēbris: sic
vir q̄tū ad vxorē p̄ualet oibz
videlicet filijs z psanguineis
alijs. Ideo dixit Belchana
anne vxori suē. Melior suz
tibi/ q̄ decē fili. i. Re. i. Si-
cut mēbra seruāt fidelitatē ca-
piti: sic vxor viro seruare de-
bet. Sic susanna vt fidē tho-
ri seruaret/ exposuit se morti
Dan. xiiij. Matrimonio iun-
cti debent esse vnica vnico/ z
vnicus vnice. Vir em̄ vnā so-
lā debet habere: z ecōuerso.

Ideo dixit de? Erūt duo in
carne vna. Gen. ij. Ante dilu-
uū solus lamech duos vxo-
res habuit: q̄ duplex postea
homicidiū ppetrauit. Gen.
iij. In arca Noe tot viros/
quot vxores iussit dñs reser-
uari/ vt esset vnica vnico. Ge-
ne. vii. Querētibz a chzo di-
scipul: si liceret vxorē dimit-
tere/ ppter aliquā causaz/ z du-
cere aliā. rñdit: Quos de? cō-
iūxit/ hō nō sepat. Mat. xix.
Matrimonio iuncti nō de-
bēt esse diuersi ritus vl secte:
qz vn? aliū ad malū cito face-
ret declinare. Nā iō Jozā fe-
cit malū/ z ambulauit in vñs
aethab: qz filiā ei? duxerat in
vxorē. Ex q̄ apparet: q̄ mul-
tū debet respicere ad parētes
puelle/ q̄ ducit vxorē. iij. Re.
viij. Propter hāc cām fle-
mias increpauit ducētes vxo-
res alienigenas/ z h̄brauit.
Nec. xiiij. Si autē alter cōi-
gū vult facere malū/ vl diuer-
suz ritū seq̄ndo/ vel mala alia
cōmittēdo: nō debz alter seq̄.
Iō male se excusabāt mulie-
res trāstate in egyptū de ido-
latria: qz sic videbāt facere
viros suos. Diere. xliij. Iō
filiū trāsmigratiōis dimiserūt
fillas alienigenas q̄s habe-
bāt. i. Esō. x. Matrimoniu

De matrimonio. LXXI

debēt p̄trahere viri z mulie
res; nō ad satietatē libidinis/
sed ad dei laudē z ad multipli
cationē plis. Sic fecit sara
filia raguelis/dicēs: Virū cū
timorē tuo z non cū libidine
mea/ p̄senti suscipe. Tob. iij.
Dixit angel⁹ Tobie: Hi nā
q̄ q̄ cōiugiū ita suscipiūt/ vt
deū a se z a sua mēte excludāt
z libidini vacēt: hz p̄tātē sup
eos demoniū. Tob. vi. No
nestissimā causaz ducēdi vxo
rē exposuit angelus/ dicens:
Accipies virginē cū timore
dei/ z amore filioz magis q̄
amore libidinis. Ibid. Pro
pter hanc cām noui p̄iugati
prius deberēt vacare diuino
operi/ q̄ operi cōiugali. Sic
Tobias: q̄ prima nocte/ scōda
z tertia docuit vxorem orare
anteq̄ p̄iūgerent. Tob. viij.
Ille qui se excusauit a cena/
qz vxorē duxerat: non dixit:
habeas me excusatū: sicut fe
cerūt alij. qz status eoz q̄ du
cūt vxores/ vt libidini vacēt:
ita fortiter eos allicit/ vt eos
sepe retrabat a diuinis. Lu.
xiij. Matrimoniu in nouo
testamēto z veteri/ de⁹ multi
pliciter honorauit. Nā ordi
nē matrimoniale in paradiso
cōstituit/ qñ mulierē homini
sociauit. Gen. ij. Destruente

dñō mundū p̄ aquas diluūt/
solos matrimonio cōiūctos
saluauit. s. Noe z vxorē eius/
z tres filios cū vxoribus eo
rundē. Gen. viij. Matrē suaz
virginem christus voluit de
sponsari: vt cōtra hereticos
(qui damnant matrimoniū/
dicentes ipm esse a diabolo)
matrimonium cōmendaret.
Matth. i. Matrimonialibz
nuptijs christus cū matre et
discipulis voluit interesse: et
ibi prius manifestū miracu
lum operari/ z ipm matrimo
niū honorare. Joan. ij. Ele
ste z spirituale cōiugiū matri
monialibz nuptijs a dño si
milat. Luc. xiiij. Matrimo
nio repugnat adulterium: qd̄
est maximū vitiū: z grauitē
punit a dño: z p̄pter ipm ma
la innumerabilia cōmittunt
Ideo egyptij magis detestan
tur adulteriū/ q̄ homicidiū.
Nā Abraā timebat occidi p̄
pter sarā: vt cū esset sine vi
ro/ Pharas cognosceret eā.
Gen. xij. Propter sarā vxo
rē Abrae flagellauit de⁹ pha
raonē plagis maximis. Gen.
xij. Et abimelech p̄ somniū
exterruit cōminādo. Ge. xx.
Et adulterio nati/ vt in pluri
mū sūt mali: qz male nutriūt
Nā qui primus blasphemaf

D ij

De mendacio.

se deū legit / fuit spurius: qui
postea iubente dño / fuit lapi-
datus. *Leui. xxiij.* David p-
pter adulteriū / pditionē z ho-
micidiū ppetrauit: ideo filiū
abstulit ei deus. *ij. Reg. xij.*
Herodias vt liberius cū he-
rode adulterio vacaret: Joā-
nē baptistā q̄ eā de hoc vitio
arguebat / fecit incarcerari / z
nequiter decollari. *Mar. vi.*

¶ De mendacio. Ca. lxxxiij.

Mendacium

Committit grauē trāsgressiōz
Premittit sepe deceptionem
Permittit mortis occasionē
Immittit mentis pditionē.
Obmittit bonā relationem.
Admittit falsam assertionē.
Submittit culpe pfessionē.
Et hinc amittit retributiōz

m Mendacium

est pctm̄ grauissimū: eo
q̄ veritati / imo deo q̄ est veri-
tas z vita / opponit. Ita nāq̄
grauē est mētiri / q̄ iudas gra-
uius estimabat mētiri q̄ for-
nicari. Ideo de thamar / cum
qua ex pacto fuerat fornicā-
tus / mittēs ei edū / z eā nō in-
ueniēs dixit: Mendaciū non
pōt nos arguere. *Gen. xxx
vij.* Propter grauitatē men-
daciū nō licet alicui ex q̄cūq̄

cā mētiri: licet aliqñ liceat et
expediat vitatē tacere. Sic
fecit samuel / dicens: Ad imo-
landū dño veni. licz ad aliud
principaliter venerat / nihilo-
min⁹ illud nō pponēs. *i. Re.
xvi.* Mendaces querūt deci-
pere audientes. Ideo primū
mēdaciū fuit a diabolo p ser-
pentē platū. s. nequaq̄z mori-
emini: vt hoīem decipiēdo
traberet ad pctm̄: qd̄ z fecit.
Gene. iij. Sabaonite callide
cogitātes / qm̄ iosue mēdacio
voluerūt decipe: s; ille bono
vsus cōsilio / pactū inītū non
fregit: sed eos vt meruerant
in seruitutē redegit. *Jos. ix.*
Vir dei qui pdixerat Hiero-
boā destructionē altarī a fal-
so ppheta mēdacio est dece-
ptus. *ij. Re. xij.* Mendaces
suis mēdacijs hoīes ducunt
ad mortē: vt patet in precedē-
ti historia: vbi vir dei dece-
ptus mēdacio / fuit a leone oc-
cisus. *Ibidē.* Prophete men-
daces suaserūt achab / vt iret
ad pugnā: vbi ad mortē extitit
vulneratus. *ij. Reg. xxiij.*
Verba que dixit Judith ho-
loferni duxerūt eū ad mortē
turpissimā: licet ipsa Judith
ppter bonā intentionē quā
habuit / excuset. *Judith. xi.*
Pessimū mēdaciū adinue-